

Dana Makrlíková

ZAHRADY OD DANY²

Jak na problémy v zahradě

CPRESS

Zahrady od Dany 2

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Dana Makrlíková
Zahrady od Dany 2 – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

ZAHRADY OD DANY²

JAK NA PROBLÉMY V ZAHRADĚ

DANA MAKRLÍKOVÁ

 CPRESS

ÚVOD	7	NOVÁ ZAHRADA U MODERNÍHO DOMU	42
REKONSTRUKCE ZAHRAD: ZÁKLADNÍ PRINCIPY	8	Když stojíme na začátku	44
Zahrada a staré stromy	10	Ohraničení pozemku	48
Přesazení trvalek a keřů	13	Zpevněné plochy a trasy	50
Promyšlená rekonstrukce a půda	16	Nová zahrada u moderního domu: příklad z praxe č. 1	53
Drobné stavby	20	Nová zahrada u moderního domu: příklad z praxe č. 2	61
Materiály na zahradu	20	LESNÍ ZAHRADA	70
Rostliny do rekonstruované zahrady a zahradní styl	24	Lesní zahrada: příklad z praxe č. 1	77
REKONSTRUKCE ZAHRAD: PŘÍKLADY Z PRAXE	26	Lesní zahrada: příklad z praxe č. 2	89
Rekonstruovaná zahrada č. 1	29	MALÁ ZAHRADA	94
Rekonstruovaná zahrada č. 2	37	Malá zahrada: příklad z praxe č. 1	101
		Malá zahrada: příklad z praxe č. 2	111

ZAHRADA U CHALUPY 118

Zahrada u chalupy:
příklad z praxe 125

ZAHRADA VE SVAHU 132

Zídky	138
Betonové palisády a prefabrikáty	140
Gabion	141
Schody ve svahu	143
Terasy ve svahu	143

Zahrada ve svahu:
příklad z praxe 145

ROMANTICKÁ ZAHRADA 152

Co by na romantické zahradě
nemělo chybět? 154

Romantická zahrada u domu
(z počátku 20. století) 159

Romantická zahrada:
příklad z praxe č. 2 169

NEJČASTĚJŠÍ PROBLÉMY NA ZAHRADĚ 174

Terasa na střeše,
která vám vyrazí dech 178

Zavlažovací systém: ano, či ne? 181

Úzký pruh kolem domu 186

I užitková zahrada
může být krásná 189

Využití záhonu během roku 194

Snášenlivost druhů zeleniny 195

Náročnost na živiny 195

SEZNAM POUŽITÝCH ROSTLIN 198

Stromy jehličnaté	199
Stromy listnaté	199
Popínavé rostliny	200
Keře	201
Trvalky	203
Trávy	206

Použité fotografie s licenci
Creative Commons 207

Použité fotografie fotobanky
Shutterstock.com 207

TATO KNIHA JE VĚNOVÁNA VŠEM ZANÍCENÝM MILOVNÍKŮM ZAHRAD,
KTERÍ SE STÁLE SNAŽÍ NA SVÉM POZEMKU NĚCO ZDOKONALOVAT A TOUŽÍ PO ZAHRÁDCE SVÝCH SNŮ.

KNIHU BYCH SOUČASNĚ CHTĚLA VĚNOVAT SVÉ MAMINCE, KTERÁ MNE OD MLÁDÍ VEDLA K LÁSCE K ROSTLINÁM
A UČILA MĚ ROZPOZNÁVAT PRVNÍ KVĚTINY Z HERBÁŘŮ NEBO PŘÍMO NA LOUKÁCH.

DĚKUJI TÍMTO JEDNOTLIVÝM MAJITELŮM POZEMKŮ ZA TO,
ŽE MI UMOŽNILI SVÉ ZAHRADY NAFOTIT – SOUČASNÝ STAV ZAHRAD JE NEJEN VÝSLEDKEM MÉ REALIZACE,
ALE TAKÉ JEJICH NÁSLEDNÉ POCTIVÉ PÉČE.

ÚVOD

Zahradu musíte milovat – ona vám to vrátí. Možná tato věta zní jako klišé, ale je v ní kus pravdy. Radost, která přichází poté, kdy zasadíte krásný keř nebo jakoukoliv jinou rostlinu, která pod vaší péčí za pár týdnů či měsíců vykvetе a provoní celou zahradu a která postupně roste a vytváří nádherný bujný kousek zeleně, je, jak se říká, k nezaplacení. A když zasadíte ovocný keř nebo strom a jdete si s miskou pro první úrodu třešní, malin nebo jahod, upečete si první koláč z vlastního ovoce... Ten pocit radosti stojí za všechnu péči, již jste každé rostlině věnovali.

Ne nadarmo kdysi Karel Čapek ve své knížce napsal, že se vám jednoho dne při sázení rostlin dostane záděrou vir zahradničení do krve a vy zcela propadnete zahradničení. Na celý život. I mně se to kdysi stalo. Nevím sice už kdy přesně, ale jsem si jistá, že jsem zcela propadla touze obklopovat se vším, co krásně kvete a voní, co člověku udělá radost, když otevře dveře a vstoupí do zahrady.

A s každou novou zahradou, kterou vytvořím pro druhé, mám větší a větší radost z toho, že se právě zde majitelům krásně relaxuje a nabírají síly na další pracovní dny.

Žijeme v hektickém světě a poslední roky nebyly jednoduché – i kvůli covidu, který nás zastavil a donutil být více doma. A tak jsme si mnozí uvědomili, že ono „doma“, ten náš kousek zeleně, není tak úplně podle našich představ, že mu něco chybí – a teď z něj chceme udělat příjemné místo, takový druhý obývací, kde od jara do podzimu grilujeme s přáteli, užíváme si odpočinku a kde je nám prostě fajn.

Díky práci na zahradě a radosti z každého nového květu často můžeme na chvíli zapomenout na starosti všedních dní. Ale chce to i kus práce. Pokud si myslíte, že existuje bezúdržbová zahrada, nenechte se mýlit. Zahrada není pro lenochy.

Když ale zahradu správně založíte a budete se jí patřičně věnovat, tolik času zase potřebovat nebudete.

Proto jsem pro vás napsala svou druhou knihu, tentokrát s podtitulem „Jak na problémy v zahradě“. Dostávám od vás nespočet žádostí o radu, jak řešit ten a ten problém. Budu se tedy snažit dát vám odpovědi na otázky týkající se nejčastějších problémů, které v zahradě mohou nastat, ať už rekonstruuje starou zahradu, zakládáte svah, nevíte si rady s moderní zahradou, chcete oživit nevzhledný kout nebo předzahrádku, nebo byste rádi dali novou tvář starým věcem.

Připravila jsem pro vás také osazovací plány zahrad a nebudou chybět ani plány záhonů situovaných na slunečném či stinném místě; záhony si následně můžete vytvořit, oslní každou návštěvu – a samozřejmě i vás.

V závěru knihy pak představím své nejoblíbenější rostliny, které se podle reakcí líbí i vám, a poradím, jak je správně pěstovat.

Přeji vám z celého srdce příjemné čtení. Ať vám moje kniha pomůže vytvořit si zahradu snů!

A woman with long blonde hair, wearing a light blue button-down shirt and a necklace, is standing in a garden. She is positioned in front of a wall made of stacked logs. To her right is a large tree trunk with green moss growing on it. In the foreground, there are several large green maple leaves. The overall scene is bright and natural.

**REKONSTRUKCE
ZAHRAD:
ZÁKLADNÍ
PRINCIPY**

MÁTE-LI PŘEDSTAVU, ŽE SI ZALOŽÍTE ZAHRADU, A TÍM JE VŠE U KONCE, ASI VÁS ZKLAMU. ZAHRADA JE TOTIŽ NIKDY NEKONČÍCÍ PŘÍBĚH. NĚCO MOC PŘEROSTE, NĚCO ZAHYNE A KAŽDÝ ROK JE POTŘEBA MNOHÉ ZDOKONALOVAT. DOKONCE I LIDÉ V HOLANDSKU NEBO V ANGLII JSOU ZVYKLÍ NA TO, ŽE ZAHRADU PO NĚKOLIKA LETECH CELOU PŘEDĚLAJÍ – A TĚŠÍ SE NA NOVOU PODOBU.

Pokud jste koupili starý dům se zahradou nebo jste se rozhodli po několika letech od založení své zahrady pro její rekonstrukci, je to vždy docela náročný úkol. Rekonstruovat zahradu je v mnohém velmi podobné rekonstrukci domu – v obou případech musíte proměnu přizpůsobit určitým prvkům a situaci, které jsou již dány.

Při přestavbě zahrady máte dvě možnosti: buď celou starou zahradu odstraníte, následkem čehož ovšem nezůstanete v podstatě nic a začínáte ve stejném bodě, jako byste tvořili zahradu novou. Anebo zkusíte to, co by měl udělat správný architekt při rekonstrukci domu: původní stav a dispozice stavaře osloví a on se snaží zachovat originální prvky a dále je rozvíjí. Vše samozřejmě v konečném důsledku záleží na vašem vkusu a představách. Ať už se rozhodnete pro kompletní rekonstrukci, nebo pro změnu částečnou, myslete na to, že je to stejné jako s rekonstrukcí a stavbou domu. Dodržet plánovaný rozpočet je často jen nespílitelným snem. Vždy je třeba pro jistotu počítat s tím, že částka bude ve finále o 10–20 % vyšší než původní kalkulace. I při rekonstrukci se totiž často stává, že se objeví věci, se kterým jste nepočítali – např. starý zahradní domek, u něhož jste si mysleli, že postačí natřít, potřebuje celý předělat. Anebo

zemina je nakonec tak špatná, že ji na mnoha místech musíte kompletně vyměnit do hloubky 30 cm.

Zahrada a staré stromy

Máte-li původní zahradu se starými stromy, chvílku se v ní posadte a přemýšlejte. Nabízejí velké stromy stín a zelenou „hmotu“, která se ve slunných dnech hodí? Odstiňují některé stromy okna sousedů a pohled do okolních zahrad? Máte na zahradě starou studnu, která se vám líbí a využíváte ji na zalévání, resp. kameny, které vytvářejí příjemný dojem u návštěvníků? Snažte se ponechat na zahradě co nejvíce původních prvků, jež mají nějakou hodnotu. Pozvěte si klidně dendrologa, aby posoudil, zda máte cenné dřeviny. Možná ani netušíte, jaké zelené poklady se na vašem pozemku skrývají, a byla by škoda je zničit. I když se vám může zdát, že některé stromy překážejí, pečlivě zvažte, zda je skutečně nutné je skácet. Ne každý si uvědomí, že pokud starý strom zničíte a vysadíte nový, budete na stín

▼ Staré stromy v zahradě poskytnou stín. Můžete si pod nimi vytvořit sezení a okolí osázet vegetací.

v zahradě čekat dlouhé roky, možná i desetiletí. Stromům trvá většinou minimálně deset let, než je ozdobí požadovaná koruna. I staré ovocné stromy na zahradě, které už neplodí, mohou vypadat krásně. Proto si musíte kácení pečlivě rozmyslet.

Pokud však strom vadí případné nové výsadbě anebo výstavbě (např. zamýšlené zahradní kuchyni), musí pryč. Máte-li na zahradě staré smrky, které mělce kořeni a jsou v blízkosti domu, pak je doporučuji skácet, aby při silném větru neohrožily váš dům. Pokud však smrk (případně borovici) máte někde v zahradě a líbí se vám, klidně jej tam nechte – ale počítejte s tím, že pod vysokými smrkami a borovicemi neporoste vegetace; všechnu vláhu vezmou tyto stromy pro sebe. Ostatně pod jejich korunu se moc dešťové vody nedostane.

Stejně je to i se starým ořešákem na zahradě. Ořešák v listech a kořenech produkuje látku zvanou juglone (ta se však

▼ Na této zahradě zůstal jediný starý ořešák, vzniklo pod ním místo pro hraní – díky mohutnému stromu se děti při hraní schovají do stínu.

vyskytuje ve všech částech stromu, včetně jádra ořechu). Listy poté, co spadnou, vyluhují látku do půdy. Nejvyšší koncentrace se vyskytuje v půdě přímo pod stromem. Výsledná toxicita půdy se může projevovat i několik let po odstranění stromu a některé keře a trvalky jsou na ni velmi vnímavé. Pokud například zasadíte pivoňky, orlíčky, šeříky nebo skalníky, jsou velmi citlivé a okamžitě jim začnou žloutnout listy.

Zmíněná schopnost – tzv. alelopatie – se netýká jen ořešáku, ale i trnovníku akátu, smrku obecného, platanu či dubu. Kvůli ní dochází k omezení vzcházivosti semen a potlačení růstu rostlin, které se nacházejí v blízkosti. Ovšem stromy si právě takto chrání svůj životní prostor – příroda prostě umí neuvěřitelné věci.

Rozhodnutí, zda velký ořešák na staré zahradě skácet, je samozřejmě na vás. Pokud je to jediný strom, který nabízí stín, klidně jej tam nechte a jen mu zmenšete korunu. Tzv. udržovací řez má za cíl prosvětlit korunu a odstranit konkuroující si větve, nezasahuje ale do stavby samotné koruny. Provádí se spíše méně často, např. jednou za 10 let. Neměla by se odstranit více než čtvrtina koruny, přednost při zachování mívají spodní větve.

Pod ořešák můžete dát rostliny v květináči, případně jim rovnou vytvořit vyvýšené květináče.

Osobně se domnívám, že při každé rekonstrukci zahrady by několik vzrostlých stromů mělo být zachováno, dodají jí neopakovatelnou atmosféru již ucelené zahrady. Stejně tak je tomu s většími keři: máte-li na zahradě pěkný šeřík, pustoryl nebo zlatice, můžete je na jaře po odkvětu velmi razantně seříznout na 50 cm. Keř vyrostе znovu a nebude tak mohutný. Pokud byste naopak starý obětovali a zasadili nový, opět budete čekat řadu let, než doroste do požadované výšky.

Na zahradě se však současně může vyskytovat řada rostlin, jichž je lepší se zbavit. Mohou být nezdravé, oschlé nebo se nezadržitelně rozrůstají. Příkladem posledního typu rostliny je škumpa (*Rhus typhina*), která je sice svými listy velmi dekorativní, ale dokáže zarůst celou zahradu a je jedovatá. Také břečťan (*Hedera helix*) dokáže napáchat na zahradě velkou

▲ Bez starých stromů by tato nová zahrada neměla podobnou atmosféru. Právě díky nim budí dojem, že ukrývá stará tajemství.

škodu. Zasadíte malou rostlinku, která první roky téměř neroste (koření), a pak najednou břečťan zvedá tašky sousedova domu, proroste celou zahradou a ještě k tomu, když se jej snažíte odstranit ze zdi, tam buď zůstanou fleky po větvičkách, nebo odstraníte rostlinu i s částí omítky. Břečťan má totiž připevněné kořeny, které se téměř přisají na omítku tak pevně, že odstranit je zabere hodně času.

Za dobrý kompromis při rekonstrukci zahrady lze považovat úpravu starších dřevin jejich hlubším seříznutím. Tím dosáhneme menšího rozměru koruny a navíc se rostlina zmladí. Podobný zásah stromu velmi prospěje a vy se nepřipravíte hned na začátku o vzrostlou vegetaci na zahradě.

Na této zahradě se většina rostlin na jaře přesazovala a dělíla. V létě už je všechno rozrostlé a krásně kvele.

Přesazení trvalek a keřů

Po babičce vám zbyly na zahradě krásné trvalky a keře a vy se jich nechcete zbavit. To je zcela pochopitelné. Na jaře a na podzim je ideální doba pro přesazování a promyšlení vhodného nového místa. Trvalku opatrně vyjměte z půdy, některé – jako sloní ucho, hosty, astry nebo trávy – můžete rozdělit na několik částí a pak přesadit na místo se správnými slunečními a půdními podmínkami, které jsou pro tyto trvalky vhodné. Pokud např. hosta s krásnými velkými listy rostla ve stínu, nedávejte ji na sluníčko, tam se jí jako stínomilné trvalce nebude dařit.

Největší chybou je, když se snažíte přesadit rostliny v létě, kdy kvetou. Samozřejmě to jde, moje kamarádka takto přesazuje rostliny velmi často, ale současně ví, že se nesmí stát, aby trvalka měla nedostatek vody – proto pravidelně, i několikrát denně přesazené rostliny zalévá, nebo alespoň odstraní květy. Rostlina, která kvete, dává svou sílu do květů a následných plodů, tedy semen, díky nimž zachovává svůj rod. Když ji v tuto dobu přesadíte a připravíte o kořeny, už nemá kde brát sílu na to, aby ještě k tomu všemu zakořenila.

Ve druhé polovině léta naopak můžete přesazovat pivonky, kosatce, konvalinky, kokoříky a další trvalky, kvetoucí do

▼ Hosta / sloní ucho (foto: © COULANGES / Shutterstock.com)

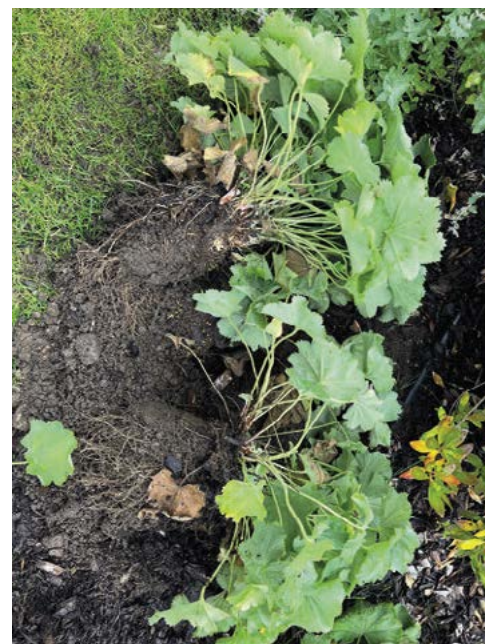

▲ Kontryhel (viz fotografie) a mnoho dalších trvalek můžete na jaře a na podzim dělit – stačí je vyjmout ze země.

▲ Přesazenou trvalku rozdělíme rýčem na dvě části.

▲ Rozdělené části trvalky následně zasadíte na předem určené místo.

června; mají totiž už klidové období. Pozor však na místo, kam je sázíte. Pivoňky musíte dávat mělko, aby růstové pupeny nebyly zahrnuty půdou, jinak vám nepokvetou. U kosatců zase musí tlusté kořenové oddenky zůstat z třetiny až poloviny nad povrchem půdy.

Dělit a přesazovat můžete i trávy. Jsou to nenáročné rostliny, a když jim vyhovují podmínky vaší zahrady, velmi rychle se rozrůstají. I ony ale potřebují péči a po několika letech trochu zmladit.

Když začne být travní trs nevzhledný a prořídlý nebo se až příliš zvětší, což bývá časté např. u ozdobnice (*Miscanthus sinensis*), která vytvoří trs vysoký klidně i metr, můžete jej dělit.

Nejvhodnějším obdobím pro dělení trav je začátek růstu, tedy jaro (březen a duben), pro stálezelené druhy, jako je ostřice (*Carex morrowii*), platí i podzimní termín (září). Stačí vyrýt celý trs z půdy a pak jej ručně, nejlépe za použití rýče, rozdělit na požadovaný počet rostlin. Ze staré ozdobnice můžete získat 6–8 nových rostlin. Vzniklé oddělky je možné vysadit do květináčů anebo zasadit přímo do země na místo, které vyberete. U stálezelených druhů zvýšíte šanci na ujetí drnu zkrácením listů rostliny až na třetinu.

Stejně tak postupujeme s keři, které chceme přesadit – vytvoříme okolo nich kruh, který by měl být stejně široký jako koruna keře, a rýčem celý keř obkroužíme a vytvoříme co

▲ Čím větší je přesazovaný keř, tím větší bychom měli vytvořit bal, aby zůstala zachována co nejrozsáhlejší část kořenů a keř se snadno uchytil na novém místě.

▲ Postupně rýčem obrýváme keř dokola a do hloubky alespoň 50 cm. Kruh by měl být téměř stejně veliký, jako je šířka keře.

▲ Předem si vytvoříme jámu, do níž pak přesazený keř vysadíme, zasypeme jej zeminou a důkladně zalijeme.

největší a nejhlubší bal tak, abychom rostlině zachovali maximum kořenů. Keř přeneseme do připravené vyhloubené jámy, zasadíme jej, zkrátíme větve o 2/3 a důkladně zalijeme.

Čím delší dobu je keř nebo strom na místě, tím větší byste měli udělat bal při kopání, což zajistí minimální poškození kořenů. Přesto je přesazování několik let starého keře nebo stromu rizikem, může se stát, že rostlina zahyne.

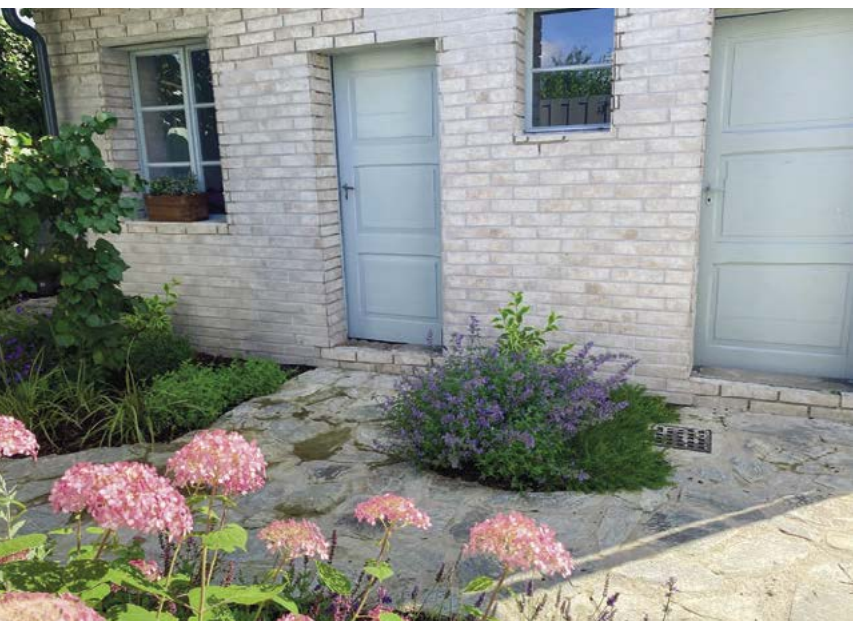
Všechny přesazené keře a trvalky musíme pravidelně zalévat, aby nezahynuly. Takové přesazení je pro rostliny velkým stresem, potřebují vláhu, aby mohly vytvořit nový kořenový systém, o nějž (do jisté míry) přišly. Díky zkrácení keře rostlina nemusí zásobovat vodou tolik listů, a má tak větší šanci na

přežití. Nejnebezpečnější je přesazovat rostliny v době, kdy kvetou, proto je ideální ponechat tuto aktivitu na jaro a podzim, kdy jsou ještě rostliny ve vegetačním klidu. Dejte ale pozor například na japonské javory nebo magnolie a rododendrony – ty přesazování opravdu nemají rády.

Promyšlená rekonstrukce a půda

Jako při každé velké akci – a tou rekonstrukce zahrady rozhodně je – i zde musíte postupovat systematicky a logicky. Kromě rozhodnutí, které stromy a keře ponechat a co zrušit, musíte zvážit, jaký vzhled by nová zahrada měla mít a k jakému účelu by měla sloužit. Odstraňte vše, co je přebytečné a nevzhledné nebo co překáží.

Často se na zahradách setkávám s tím, že byly zachovány polorozpadlé kůlny, skladiště nepotřebného stavebního materiálu, staré betonové cesty a záhony, nevzhledná betonová schodiště nebo terasy, které pamatují desetiletí.

▲ Starý zahradní domek na této zahradě prošel rekonstrukcí, získal nové obložení cihličkami; původní dveře byly natřeny – najednou se díváme na výrazný ozdobný prvek zahrady.

▲ Když na staré zahradě něco najdete, zkuste to nejprve využít – v tomto případě opět poslouží natřené starý zahradní nábytek i původní květináče.

▲ Klasická kůlna českých zahrádek, všude okolo nepořádek, polorozpadlé části, které nevypadají dobře...

Pokud takové nevzhledné části ponecháte, pak i když vysadíte sebekrásnější vegetaci, nebude zahrada vypadat dobře. A platí to i o zpevněných plochách a terase. I ta by se měla vytvořit nová. Stará, zašedlá, rozbitá betonová dlažba nebo starý beton na příjezdové cestě celý pohled na pozemek zkazí.

Pokud není porušená statika anebo není dřevo ztrouchnivělé, můžete staré kůlny na zahradě nechat – velmi snadno a levně totiž můžete ze staré kůlny udělat příjemné místo zahrady.

▲ ... stačilo jen trochu opravit střechu, všechny dřevěné části obrousit a natřít na bílo, opravit trochu omítku a vytvořit od kůlen cestičky z kamenů, které zbyly po rekonstrukci domu. Nově zasetý trávník společně s upravenou kůlnou pak z nehezkého místa vytvoří vlastně docela pěkné zákoutí, které zahradu již nehyzdí.

Stačí například všechny nepotřebné věci a harampádí okolo kůlen a v nich uklidit, vytvořit tak čisté prázdné místo, opravit rozbitou střechu nebo opadávající omítku a pak u kůlny natřít dřevěné prvky tak, aby se hodily k domu. Okolo kůlen můžete vytvořit cestičky.

Obdobně můžete na zahradě naložit se starou pumpou. Když ji hezky natřete, okolo osázíte rostliny, opět to bude příjemný zahradní prvek.

▲ Tato studna se na zahradě nadále využívá – nejprve byla celá vyčištěna. Studnař z vnitřku odstranil napadané staré větve a listí, celou studnu propláchl, provápnil, vysál – následně se dá studna použít, potřebujeme však nechat provést rozbor vody, pokud se má používat i coby zdroj vody včetně pitné. Bylo vyměněno prasklé víko a pumpu jsem nechala natřít do výrazné tyrkysové barvy. Okolo ní jsem osázela levandule a další barevné trvalky.

V další fázi byste měli myslet na modelaci terénu a budování cest, schodů, opěrných zídek, teras, jezírek, bazénu nebo pergoly. To vše bývá spojeno s použitím těžkých stavebních strojů, které potřebují dostatek manipulačního prostoru a vše okolo sebe ničí. Jde o nejhorší fázi rekonstrukce zahrady, kdy např. při budování bazénu zůstane všude okolo velké množství nekvalitní zeminy, kterou je potřeba odvézt.

Zahrada je hlavně o půdě a u rekonstrukce to platí obzvlášť. Jednou z největších chyb při úpravě zahrady je podcenění kvality půdy. Není zdaleka samozřejmé, že má stará zahrada zeminu v perfektním stavu. Často je vyžilá, tzv. unavená.

▲ Kamery, které se nově objeví při rekonstrukci nebo již byly na zahradě viditelné, můžete použít k vytvoření nových zídek.

Na zahradě se také mohly v minulosti nacházet stavby, které nejsou vidět, ale pod povrchem zůstaly jejich základy, kusy betonu, nebo dokonce sklepy. Proto je nutné všechny zbytky staveb, cihel, betonů, resp. jiných stavebních materiálů odstranit. Zbytky stavebních odpadů a chemie na pozemku mohou způsobit velké problémy. Pokud na ně rostlina svými kořeny takřikajíc sáhne, může zahynout – navíc k tomu dojde zhruba po dvou až třech letech, kdy už si myslíte, že rostlina zakořenila a vypadá dobře.

Na starých pozemcích se často objevují i již nepoužívané jímký s nehezkým betonovým poklopem. Musíte se

rozhodnout včas, zda je necháte jako nádrž na vodu a budete je takto využívat, nebo odstraníte alespoň první metr nad zemí, aby bylo možné vysadit rostliny, a zbytek zasypete.

Dalším problémem mohou být kameny. Dříve se na zahradách často budovaly zídky, někde zůstaly kameny z nich jen tak pohozené – co s nimi? Můžete je nechat odvézt nebo je darovat sousedům, resp. promyslet si, zda se z nich nedá něco hezkého vytvořit – např. novou pěknou zídku nebo kamenný potůček.

Za varovné signály můžete považovat i těžkou, nepropustnou, tvrdou a jílovitou půdu. Ani písčité půdy nejsou ideální, ale stačí do nich přidat hutnější ornici. U jílovitých půd se zase

▼ Jen s kvalitní půdou rostliny vyrostou rychle a budou bohatě kvést.

přidává říční písek a lehký kompostový substrát. Při rekonstrukci zahrady se vyplatí dovézt novou půdu a celou plochu zahrady pokrýt. Tam, kde bude vegetace tvořená trvalkami a keři, je vhodné vyměnit 30–40 cm půdy. V místech, kde bude trávnik, pak stačí starou půdu prokypřit rotavátorem (strojem, který půdu do hloubky 20 cm zorá). Vycházejte ze skutečnosti, že většina zahradních rostlin má průměrné nároky na půdní typ – to znamená, že jim vyhovují středně těžké, pH neutrální a přiměřeně vlhké půdy.

U rostlin se specifickými nároky je třeba vždy půdu lokálně upravit. Jde především o pH hodnotu – tedy o kyselou, nebo zásadité prostředí. Hodnota pH vyjadřuje chemickou reakci půdy. Vypovídá o tom, kolik vápníku, obvykle ve formě uhličitanu vápenatého, se v půdě nachází.

Hodnota pH se měří tak, že se ze vzorku půdy vyschlé na vzduchu připraví suspenze a v ní se měří pH. (Suspenze vzniká smícháním 80 g půdy a 200 ml destilované vody.) Pomocí indikátorových papírků, které zakoupíte ve specializovaných prodejnách se zahrádkářskými potřebami, pH snadno změříte.

Půdní reakci lze však také odhadnout – podle plevelů. Na zásaditých půdách roste komonice nebo hořčice setá, na kyselých šťovík, přeslička nebo jitrocel.

Zvýšení kyselosti docílíte přidáním čisté rašeliny, případně použitím speciálního hnojiva; zásaditý charakter dodá mletý vápenec a rovněž speciální hnojivo. Například rododendrony, hortenzie velkolisté nebo borůvky kyselou půdu vysloveně vyžadují. Pokud jim nevyměníte půdu za tu s dostatkem rašeliny, dřívě či později zahynou.

Chcete-li se naopak vyhnout razantním úpravám půdy, budete při výběru rostlin omezeni na užší sortiment. Musíte jej přizpůsobit daným podmínkám, nikoliv naopak. Tím se však ochuzujete o řadu druhů a pestrost výsadeb. Obecně lze říct, že největší problémy s půdou mají hortenzie velkolisté, rododendrony a kanadské borůvky. Pokud jim nedodáte kyselou půdu s dostatkem rašeliny, nebudou růst a velmi rychle zahynou.

Začínat prostě musíte pod povrchem.

Drobné stavby

Současné zahrady se neobejdou bez vymožeností moderní doby, jako jsou letní kuchyně, zahradní domky nebo různá osvětlení. To vše se musí plánovat hned na začátku, než se pustíte do samotné výsadby. Mám tím na mysli především inženýrské sítě, tedy rozvody elektřiny a vody a s tím spojené stavební úpravy. Elektrické kabely by se měly vést v chráničkách a podzemní vedení by se mělo ukládat do společných výkopů, aby se ušetřily náklady a čas – a současně aby vše bylo přehlednější. Nezapomeňte si včas pořídit fotodokumentaci těchto prací, člověk totiž velmi rychle zapomíná, kudy vlastně kabely vedou, a když je pak potřeba něco opravit, obtížně se hledají nebo dochází přímo k jejich neplánovanému porušení.

Chráničky a průchodky se vyplatí pokládat „pro jistotu“ všude tam, kde se v budoucnosti nebude moci kopat, tedy v místech pevných staveb, jako je chodník, parkovací stání nebo zahradní domek.

Materiály na zahradu

Betonové staré cesty a příjezdové plochy hezkou zahradu nevykouzlí. Vyplatí se používat kvalitní materiály, někdy dokonce lepší než ty, které jsou využity v domě, protože zahradní podmínky jsou náročnější – od mrazů k vedrům, od sucha k deštům, to každý materiál dlouho nevydrží. Vyplatí se do kvalitních materiálů investovat. Například terasa vystavěná z thermo borovice nebo sibiřského modřínu vydrží výrazně déle než terasa ze smrku.

Nejlevnějším řešením pro terasu a pochozí plochy je moderní betonová dlažba, která by měla být všude stejná. V tomto se nejčastěji chybí – vidím to téměř na každé zahradě. Parkovací stání z jiné dlažby, chodník a terasa také... Celá zahrada pak působí velmi neharmonicky, roztříštěně.

▲ U moderního domu vypadá dřevěná terasa v kombinaci s kamenem vždy dobře. Pod vyvýšenou dřevěnou terasou je zde přitom ukryt bazén – stačí terasu jen posunout, a ona tak vytvoří „molo“ vedle bazénu.